

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет фізичного виховання і спорту
Кафедра медико-біологічних основ спорту та фізкультурно-спортивної
реабілітації

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Перший проректор

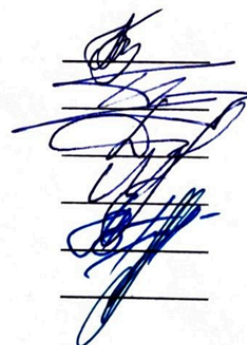
 Ю.В. Котляр
« ___ » _____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОЛОГІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка / А Освіта
спеціальність 017 Фізична культура і спорт / А7 Фізична культура і спорт

Розробник
Завідувач кафедри розробника
Завідувач кафедри спеціальності
Гарант освітньої програми
Декан факультету ФВіС
Начальник НМВ

Біла А. А.
Гетманцев С.В. ✓
Довгань Н.Ю.
Бондаренко І.Г.
Вербицький В.А.
Постикіна Є.Г.

Миколаїв 2025 рік

Розділ 1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Екологія фізичної культури та спорту	
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка / А Освіта	
Напрямок підготовки Спеціальність	017 Фізична культура і спорт/ А7 Фізична культура і спорт	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Фізична культура і спорт	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалавр)	
Статус дисципліни	Вибіркова	
Курс навчання	3	
Навчальний рік	2025-2026	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	6	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредити / 90 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	16	
	16	
	58	
Відсоток аудиторного навантаження	36 %	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	-	
Форма підсумкового контролю	Залік	

Розділ 2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Метою дисципліни є формування у студентів поняття про основні положення концепції екологізації спорту, нормативно-правову базу, міжнародний досвід в організації природоохоронної діяльності у галузі фізичної культури і спорту, а також формування у студентів екологічного мислення, екологічної культури та свідомого ставлення до довкілля в процесі їх професійної діяльності.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є такі:

- вивчення впливу факторів природного середовища на організм людини при фізичному навантаженні;
- аналіз екологічних умов занять фізичною культурою та спортом;
- вивчення наслідків спортивної діяльності для навколишнього середовища;
- формування навичок екологічно безпечного проведення спортивних заходів;
- розгляд проблем урбанізації, змін клімату та забруднення довкілля з точки зору здоров'я та спортивної підготовки.

Розроблена програма відповідає освітній програмі та орієнтована на **формування компетентностей**:

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 02	Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	ЗК 03	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
	ЗК 11	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
	ЗК 12	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)	ФК 05	Здатність зміцнювати здоров'я людини шляхом використання рухової активності, раціонального харчування та інших чинників здорового способу життя.
	ФК 13	Здатність застосовувати сучасні технології управління суб'єктами сфери фізичної культури і спорту
	ФК 14	Здатність до безперервного професійного розвитку.

Передумови вивчення дисципліни: засвоєння дисциплін «Загальна теорія підготовки спортсмена», «Туризм та методика викладання», «Фітнес», «Фізіологія людини».

В результаті вивчення дисципліни студент *має знати:*

- основні положення екології спорту як науки та сфери практичної діяльності;
- складові системи екологічної освіти, її предмет, принципи та функції;
- нормативно-правові акти, що стосуються охорони довкілля в галузі фізичної культури і спорту;
- основні положення концепції сталого розвитку спорту та фізичної культури;

– міжнародний досвід з організації природоохоронної діяльності у галузі спорту, в тому числі з використанням стандартів «зеленого» будівництва спортивних комплексів та спортивних парків;

має вміти:

- застосовувати у професійній діяльності знання набуті під час занять;
- використовувати основні положення екології фізичної культури та спорту у практичній діяльності;
- працювати з окремими людьми та командами з метою сприяння екологічної реабілітації як напрямку природоохоронної діяльності у галузі спорту та фізичної культури;
- застосовувати отриманні знання для вирішення проблем охорони навколишнього середовища під час організації та проведення спортивних заходів, впливу факторів природного середовища на організм спортсменів та осіб, які займаються фізичною культурою та рекреацією, організації управлінської діяльності фізкультурно-спортивних організацій на принципах сталого розвитку, нормативно-правового забезпечення екологічної діяльності;
- застосовувати концепцію екологізації спортивної діяльності, екологічного моніторингу стану навколишнього середовища, екологічного дизайну та «зеленого» будівництва спортивних споруд у сфері фізичної культури та спорту.

Відповідно до освітньої програми очікувані **результати навчання** включають вміння:

ПРН 01	Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.
ПРН 05	Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.
ПРН 14	Застосовувати у професійній діяльності знання анатомічних, фізіологічних, біохімічних, біомеханічних та гігієнічних аспектів занять фізичною культурою і спортом.
ПРН 19	Аргументувати управлінські рішення для вирішення проблем, які виникають в роботі суб'єктів фізичної культури і спорту; мати навички лідерства.
ПРН 20	Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

№ з/п	Назви розділів та тем	За формами занять, годин		
		Аудиторні		Самостійна робота
		Лекції	Практичні (семінарські)	
1.	Тема 1. Основи екології та її зв'язок із фізичною культурою	2	2	6
2.	Тема 2. Екологія спорту як наука та сфера практичної діяльності	4	4	14
3.	Тема 3. Охорона навколишнього природного середовища та екологія людини у сфері фізичної культури і спорту	4	4	14
4.	Тема 4. Екологічний дизайн та «зелене» будівництво у галузі фізичної культури та спорту	2	2	8
5.	Тема 5. Природоохоронне (екологічне) інспектування в галузі сучасного спорту	2	2	8
6.	Тема 6. Екологічна освіта та наукове забезпечення галузі фізичної культури та спорту	2	2	8
Всього за курсом		16	16	58

Розділ 4. Зміст навчальної дисципліни

4.1 План лекцій

№ лекції	Кількість годин	Ключові питання, які розглядаються
Модуль 1. Загальні питання екології		
Лекція № 1	2	Тема 1. Основи екології та її зв'язок із фізичною культурою. 1. Мета, предмет і завдання екології фізичної культури та спорту. 2. Принципи екології спорту та фізичної культури, її місце серед інших екологічних наук.
Лекція № 2	2	Тема 2. Екологія спорту як наука та сфера практичної діяльності (I ч.). 1. Нормативно-правові засади охорони навколишнього середовища в галузі фізичної культури та спорту. 2. Міжнародне співробітництво фізкультурно-спортивних організацій з охорони навколишнього середовища.
Лекція № 3	2	Тема 3. Екологія спорту як наука та сфера практичної діяльності (II ч.). 3. Екологічний менеджмент як ринкова система управління охороною довкілля у галузі фізичної культури і спорту.
Лекція № 4	2	Тема 4. Охорона навколишнього природного середовища та екологія людини у сфері фізичної культури і спорту (I ч.). 1. Концепція екологізації спорту як основа природоохоронної діяльності та охорони навколишнього середовища у галузі спорту. 2. Екологічний моніторинг стану навколишнього середовища, який проводиться суб'єктами господарювання, у тому числі у галузі спорту.
Лекція № 5	2	Тема 5. Охорона навколишнього природного середовища та екологія людини у сфері фізичної культури і спорту (II ч.). 3. Екосистеми та їх використання в практиці спорту. 4. Вплив глобальної зміни клімату на зимові види спорту та інфраструктуру гірськолижних комплексів.
Лекція № 6	2	Тема 6. Екологічний дизайн та «зелене» будівництво у галузі фізичної культури та спорту. 1. Основи екологічного дизайну спортивної інфраструктури. 2. Природоохоронне інспектування багатофункціональних спортивних парків та «зелених» зон багатофункціональних спортивних комплексів. 3. Специфіка галузевого природоохоронного інспектування спеціалізованих спортивних парків.
Лекція № 7	2	Тема 7. Природоохоронне (екологічне) інспектування в галузі сучасного спорту. 1. Державне екологічне (природоохоронне) інспектування в галузі спорту. 2. Громадський контроль стану навколишнього середовища та громадське природоохоронне інспектування.

		3. Галузева екологічна (природоохоронна) служба суб'єктів господарювання, в тому числі у галузі спорту.
Лекція № 8	2	Тема 8. Екологічна освіта та наукове забезпечення галузі фізичної культури та спорту. 1. Екологія спорту як напрям екологічної освіти у галузі спорту. 2. Методи наукових досліджень в екології спорту.
	16	

4.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

№ семінару	Кіль-кість годин	Ключові питання, які розглядаються
Заняття № 1	2	Тема 1. Основи екології та її зв'язок із фізичною культурою. 1. Концепція сталого розвитку спорту.
Заняття № 2	2	Тема 2. Екологія спорту як наука та сфера практичної діяльності (I ч.). 1. Екоспорт як перспективний напрям природоохоронної діяльності.
Заняття № 3	2	Тема 3. Екологія спорту як наука та сфера практичної діяльності (II ч.). 2. Рациональне природокористування в практиці фізкультурно-спортивних організаці.
Заняття № 4	2	Тема 4. Охорона навколишнього природного середовища та екологія людини у сфері фізичної культури і спорту (I ч.). 1. Екологічний стан атмосферного повітря, його значення в практиці спорту. 2. Екологічний стан води водойм, які використовуються під час тренувальної та змагальної діяльності.
Заняття № 5	2	Тема 5. Охорона навколишнього природного середовища та екологія людини у сфері фізичної культури і спорту (I ч.). 3. Ендоекологія та екологічна медицина в спортивній діяльності. 4. Екологія харчування та її особливості в практиці спорту.
Заняття № 6	2	Тема 6. Екологічний дизайн та «зелене» будівництво у галузі фізичної культури та спорту. 1. Екологічно орієнтоване («зелене») будівництво спортивних споруд. 2. Галузеве екологічне інспектування стану земельних ділянок та споруд спортивних комплексів. 3. Екологічна безпека у сфері спорту як напрям природоохоронної діяльності.
Заняття № 7	2	Тема 7. Природоохоронне (екологічне) інспектування в галузі сучасного спорту. 1. Екологічна оцінка (інспектування) Українських Карпат про можливість проведення міжнародних змагань із зимових видів спорту. 2. Екологічна реабілітація як напрям природоохоронної діяльності у галузі спорту.
Заняття № 8	2	Тема 8. Екологічна освіта та наукове забезпечення галузі фізичної культури та спорту. 1. Організаційно-методологічні особливості проведення наукових досліджень природоохоронної діяльності в спорті.

4.3. Завдання для самостійної роботи.

Підготувати індивідуальну роботу на тему «**Екологічно-орієнтоване («зелене») будівництво _____**» (студент обирає будь-який закордонний спортивний об'єкт, який збудовано за принципом «зеленого» будівництва) згідно зазначених вимог.

Вимоги до виконання індивідуальної роботи:

1. підготувати презентацію у форматі PowerPoint на зазначену тему (наприклад, «*Екологічно-орієнтоване («зелене») будівництво Stadion Wankdorf (Янг Бойз) у Швейцарії*»);
2. обсяг презентації – 15-20 слайдів;
3. складові компоненти презентації: титульний слайд (тема, виконавець); план роботи; текст, який спрямований на розкриття теми роботи (особливості будівництва, енергозберігаючі елементи будівництва та ін.); ілюстрації (схеми, картинки, графіки та ін.); список використаних джерел.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Навчально-методичний матеріал: конспекти лекцій та практичних занять.

Мережа Інтернет: доступ до сайтів університетів та інших сайтів, що необхідні для навчального процесу

Обладнання: ноутбук, мультимедійний проектор

Розділ 5. Підсумковий контроль

5.1. Питання для підготовки до заліку

1. Мета, предмет і завдання екології фізичної культури та спорту
2. Принципи екології спорту та фізичної культури
3. Місце екології фізичної культури та спорту серед інших екологічних наук
4. Екологія спорту як наука та сфера практичної діяльності
5. Нормативно-правові засади охорони навколишнього середовища в галузі фізичної культури та спорту
6. Міжнародне співробітництво фізкультурно-спортивних організацій з охорони навколишнього середовища
7. Екологічний менеджмент як ринкова система управління охороною довкілля у галузі фізичної культури і спорту
8. Охорона навколишнього природного середовища та екологія людини у сфері фізичної культури і спорту
9. Концепція екологізації спорту як основа природоохоронної діяльності та охорони навколишнього середовища у галузі спорту
10. Екологічний моніторинг стану навколишнього середовища, який проводиться суб'єктами господарювання у галузі спорту
11. Екосистеми та їх використання в практиці спорту
12. Вплив глобальної зміни клімату на зимові види спорту та інфраструктуру гірськолижних комплексів
13. Екологічний дизайн та «зелене» будівництво у галузі фізичної культури та спорту
14. Основи екологічного дизайну спортивної інфраструктури.
15. Природоохоронне інспектування багатофункціональних спортивних парків та «зелених» зон багатофункціональних спортивних комплексів
16. Специфіка галузевого природоохоронного інспектування спеціалізованих спортивних парків
17. Природоохоронне (екологічне) інспектування в галузі сучасного спорту
18. Державне екологічне (природоохоронне) інспектування в галузі спорту
19. Громадський контроль стану навколишнього середовища та громадське природоохоронне інспектування
20. Галузева екологічна (природоохоронна) служба суб'єктів господарювання у галузі спорту

21. Екологічна освіта та наукове забезпечення галузі фізичної культури та спорту
22. Екологія спорту як напрям екологічної освіти у галузі спорту
23. Методи наукових досліджень в екології спорту
24. Концепція сталого розвитку спорту
25. Екоспорт як перспективний напрям природоохоронної діяльності
26. Раціональне природокористування в практиці фізкультурно-спортивних організації
27. Екологічний стан атмосферного повітря, його значення в практиці спорту.
28. Екологічний стан води водойм, які використовуються під час тренувальної та змагальної діяльності.
29. Ендоекологія та екологічна медицина в спортивній діяльності
30. Екологія харчування та її особливості в практиці спорту
31. Екологічно орієнтоване («зелене») будівництво спортивних споруд
32. Галузеве екологічне інспектування стану земельних ділянок та споруд спортивних комплексів
33. Екологічна безпека у сфері спорту як напрям природоохоронної діяльності
34. Екологічна оцінка (інспектування) Українських Карпат про можливість проведення міжнародних змагань із зимових видів спорту
35. Екологічна реабілітація як напрям природоохоронної діяльності у галузі спорту
36. Організаційно-методологічні особливості проведення наукових досліджень природоохоронної діяльності в спорті
37. Основні принципи «зеленого» будівництва спортивних споруд.
38. Прикладів «зелених» спортивних споруд та їх характеристика.
39. Охарактеризуйте особливості будівництва Стадіону Emirates (Лондон, Англія)
40. Охарактеризуйте особливості будівництва Allianz Arena (Мюнхен, Німеччина)
41. Охарактеризуйте особливості будівництва Levi's Stadium (Санта-Клара, США)
42. Охарактеризуйте особливості будівництва Maracanã Stadium (Ріо-де-Жанейро, Бразилія)
43. Охарактеризуйте особливості будівництва Stadion Wankdorf (Янг Бойз) (Швейцарія)
44. Основні напрями раціонального природокористування у сфері фізичної культури і спорту
45. Охарактеризуйте раціональне природокористування у спорті
46. Охарактеризуйте три складові сталого розвитку у спорті
47. Які зовнішні екологічні фактори враховуються у спорті?
48. Практичне значення ендоекології та екологічної медицини для спортивної діяльності
49. Охарактеризуйте зовнішні екологічні фактори, які враховуються у спорті
50. Переваги застосування ендоекології та екологічної медицини в спорті
51. Інструменти ендоекологічного супроводу спортсменів
52. Що таке екоспорт?
53. Основні напрями екоспорту
54. Функції екоспорту як природоохоронного напрямку
55. Охарактеризуйте освітню функцію екоспорту
56. Охарактеризуйте охоронну функцію екоспорту
57. Охарактеризуйте соціальну функцію екоспорту
58. Охарактеризуйте мотиваційну функцію екоспорту
59. Екоспорт в Україні
60. Переваги екоспорту

5.3. Зразок «нульового» варіанту залікового білету

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № 0

Чорноморський національний університет ім. П. Могили

Рівень вищої освіти – бакалавр

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка / А Освіта

Спеціальність 017 Фізична культура і спорт / А7 Фізична культура і спорт

Навчальна дисципліна
Екологія фізичної культури та спорту
Варіант №0

1. Ендоекологія та екологічна медицина в спортивній діяльності
2. Концепція екологізації спорту як основа природоохоронної діяльності та охорони навколишнього середовища у галузі спорту

Схвалено на засідання кафедри медико-біологічних основ спорту та фізкультурно-спортивної реабілітації

Протокол №__ від «__» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

Екзаменатор _____

За повну розгорнуту відповідь на заліку за одне питання студент отримує 15 балів:
11-15 балів: глибоке засвоєння програмного матеріалу; повна відповідь на питання;
7-10 балів: повне засвоєння програмного матеріалу і вміння орієнтуватися в новому; змістовні відповіді на запитання;
4-6 балів: часткове, неповне висвітлення змісту питання; неточність при відповіді; є розуміння основних положень матеріалу.
0-3 бали: за не опанування значної частини програмного матеріалу; незнання теорії основних питань і термінів;
Максимальна кількість балів на заліку становить 30 балів.

Розділ 6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

6.1. Система оцінювання роботи студентів

Контроль рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється шляхом перевірки знань студентів на заліку згідно розкладу сесії.

У відповідності до положення про систему рейтингової оцінки знань студентів при вивченні дисципліни «Екологія фізичної культури та спорту» застосовується наступна система оцінювання роботи студентів.

№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1.	Виконання практичної роботи на групових заняттях (8 занять по 6 балів)	8 x 6 = 48	Протягом семестру
2.	Виконання індивідуальної роботи	10	Протягом семестру
3.	Контрольна робота (тестування)	12	Кінець семестру
4.	Залік	30	Заліково-екзаменаційна сесія
	Всього	100	

6.2. Критерії оцінювання

6.2.1. Виконання практичних робіт на групових заняттях – форма контролю, яка дозволяє оцінити вміння студентів самостійно опрацювати матеріал та викладати його, відповідати на запитання викладача та колег.

Максимальна оцінка за роботу на практичному занятті – 6 балів: 4 бали – письмове виконання завдання та 2 бали – усні відповіді на занятті/проходження тесту.

Критеріями для оцінювання письмового виконання завдання виступають:

Оцінка 4 бали ставиться у випадку:

- студент виконав роботу у письмовому вигляді від руки;
- студент вільно володіє знаннями й уміннями, які визначено програмою;
- правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;

- висловлює власне ставлення до навчального матеріалу;
- відповідь чітка і завершена.

Оцінка 2-3 бали ставиться у випадку:

- студент виконав роботу у письмовому вигляді від руки;
- студент має незначні ускладнення при використанні визначених програмою знань і умінь;
- при доборі фактів припускається незначних помилок;
- власне ставлення студентом висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності.

Оцінка 1 бал ставиться у випадку:

- студент виконав роботу у письмовому вигляді від руки;
- студент користується лише окремими знаннями й вміннями;
- порушує логіку викладу;
- відповідь не самостійна;
- аргументація слабка;
- є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках.

Оцінка 0 балів ставиться у разі відсутності виконаної роботи.

У студента, який виконав роботу за допомогою комп'ютерних програм – знижується оцінка за виконання письмової роботи на 1 бал.

Критеріями для оцінювання усного виконання завдання виступають:

Оцінка 2 бали ставиться у випадку:

Виступ сповнений власних аналітичних суджень, аргументованих співставлень, порівнянь та міжпредметних аналогій. Продемонстровано високий рівень володіння фактичними знаннями, що стосуються означеної теми, структура глибоко продумана. Виступ спонукає до подальшої дискусії та розбору суміжних тем в разі наявності часу. Додержано правил поведінки і мовленнєвого етикету в розмові.

Оцінка 1 бал ставиться у випадку:

Означена тема відтворена самостійно, частково прослідковується ідея, проте непослідовність, емпіричність викладу заважають розумінню базових положень виступу. Помилки в мовному оформленні реплік тощо.

Критеріями для оцінювання виконання тестового завдання виступають:

Тест складається з 4 питань. Кожне питання оцінюється в 0,5 бала. Максимальна кількість балів на тесті становить 2 бали.

Приклад тесту

1. Який із перелічених видів спорту вважається екологічно дружнім?
  - A) Автоспорт
  - B) Спортивна стрільба
  - C) Велоспорт
  - D) Гольф
2. Яка екологічна проблема найчастіше виникає при проведенні масових змагань на природі?
  - A) Зниження температури повітря
  - B) Зміна напрямку вітру
  - C) Забруднення території та витоптування рослинності
  - D) Підвищення атмосферного тиску
3. Що є основною метою ендоекології у спорті?
  - A) Зміцнення морального духу спортсменів
  - B) Оптимізація тренувального процесу шляхом вивчення внутрішнього середовища організму
  - C) Підвищення спортивних досягнень за будь-яку ціну
  - D) Моніторинг спортивної форми
4. Що таке plogging?
  - A) Спортивна риболовля
  - B) Біг із паралельним прибиранням сміття
  - C) Стрибки з жердиною

D) Плавання в екологічно чистих водоймах

6.2.2. Виконання індивідуальної роботи

Виконання індивідуальної роботи оцінюється у 10 балів.

Написання індивідуальної роботи

10 балів (відмінно)	Запропонована студентом робота викладена в обсязі, що вимагається, оформлена грамотно, спирається на базовий теоретичний і практичний матеріал, містить нову, нетрадиційну інформацію з даного питання і пропозиції щодо її практичного застосування.
8-9 балів (добре)	Запропонована студентом робота викладена в обсязі, що вимагається, оформлена грамотно, спирається переважно на базовий теоретичний і практичний матеріал, містить фрагменти нової, нетрадиційної інформації.
6-7 балів (добре)	Запропонована студентом робота викладена в необхідному обсязі, оформлена грамотно, включає базовий теоретичний та практичний вихід, але містить певні недоліки у висвітленні питання, яке досліджувалось.
4-5 бали (задовільно)	Робота містить базовий теоретичний та практичний матеріал, але не має практичного виходу. Виклад матеріалу неточний, присутні недоліки у висвітленні теми.
1-3 бали (задовільно)	Робота містить базовий теоретичний та практичний матеріал, але тема розкрита неповністю. Виклад матеріалу неточний, присутні недоліки у висвітленні теми. Обсяг запропонованої роботи не відповідає вимогам.
0 (незадовільно)	Робота не виконана.

6.2.3. Контрольна робота (тестова форма)

Тест складається з 12 питань. Кожне питання оцінюється в 1 бал. Студент на контрольній роботі отримує 12 балів.

Приклад тесту

- Що таке сталий розвиток у сфері спорту?
  - Проведення лише міжнародних змагань
  - Використання спорядження найвищої якості
  - Гармонійне поєднання економічних, екологічних і соціальних цілей
  - Максимальне використання спортивної інфраструктури
- Який із перелічених видів спорту вважається екологічно дружнім?
  - Автоспорт
  - Спортивна стрільба
  - Велоспорт
  - Гольф
- Що є основною метою ендоекології у спорті?
  - Зміцнення морального духу спортсменів
  - Оптимізація тренувального процесу шляхом вивчення внутрішнього середовища організму
  - Підвищення спортивних досягнень за будь-яку ціну
  - Моніторинг спортивної форми
- Який із наведених заходів зменшує екологічний слід спортивного заходу?
  - Роздача пластикових сувенірів
  - Використання генераторів на дизельному паливі
  - Сортування відходів та багаторазовий посуд
  - Використання феєрверків
- Яка екологічна проблема найчастіше виникає при проведенні масових змагань на природі?
  - Зниження температури повітря
  - Зміна напрямку вітру
  - Забруднення території та витоптування рослинності

- D) Підвищення атмосферного тиску
6. Що таке plogging?
- A) Спортивна риболовля
  - B) Біг із паралельним прибиранням сміття
  - C) Стрибки з жердиною
  - D) Плавання в екологічно чистих водоймах
7. Який міжнародний стандарт найчастіше використовується для сертифікації "зелених" спортивних споруд?
- A) ISO 9001
  - B) EN 16636
  - C) LEED
  - D) UEFA GreenMark
8. Що вивчає екологічна медицина у контексті спорту?
- A) Правила поведінки спортсменів на природі
  - B) Залежність рівня травматизму від типу покриття поля
  - C) Вплив факторів довкілля на здоров'я спортсмена
  - D) Фізіологічні параметри під час змагань
9. Який документ визначає державну екологічну політику України?
- A) Конституція України
  - B) Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»
  - C) Закон України «Про фізичну культуру і спорт»
  - D) Енергетична стратегія України
10. Яка з наведених дій НЕ є прикладом екологічного підходу у фізичному вихованні?
- A) Проведення занять на свіжому повітрі
  - B) Використання вторинних матеріалів у будівництві спортмайданчиків
  - C) Використання одноразового пластикового посуду під час заходів
  - D) Популяризація активного способу життя без шкоди довкіллю
11. Що таке зелене будівництво?
- A) Сучасний підхід до проектування, зведення, експлуатації та утилізації будівель, який передбачає мінімальний негативний вплив на довкілля, раціональне використання ресурсів та збереження здоров'я людей
  - B) Вид будівництва з використанням переважно зелених кольорів матеріалу
  - C) Вид будівництва з використанням сонячних батарей
  - D) Вид будівництва з використанням невідновлюваних джерел енергії
12. Яка мета екологічного менеджменту?
- A) Мінімізувати екологічні ризики та запобігати забрудненню довкілля
  - B) Забезпечити відповідність законодавству та екологічним стандартам
  - C) Підвищити екологічну ефективність діяльності організації та формувати екологічну культуру працівників і споживачів
  - D) всі відповіді вірні

Розділ 7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні джерела

1. Біла А.А. Визначення екологічного сліду здобувачами вищої освіти в період воєнного часу. *Природнича освіта та наука*, 2024. Вип. 5. С. 57-61.
2. Гігієна та екологія: підручник / [К.О. Пашко., М.О. Кашуба, О.В. Лотоцька та ін. (В.А. Кондратюк, О.М. Сопель, Г.А. Крицька, О.Є. Копач, О.Є. Федорів, Н.В. Флекей, Н.А. Мельник, В.О. Авдєєв)]. 2022. Тернопіль: ТДМУ. 629 с.
3. Добровольський В.В. Основи екології: Навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. 252 с.
4. Екологічна фізіологія людини. Навчальний посібник для студентів спеціальності 091 Біологія, освітньо-професійних програм Біологія, Лабораторна діагностика / укладачі: Поручинська Т. Ф., Пасичнюк І. Ф., Поручинський А. І. Луцьк, 2021. 272 с.
5. Екологічне право : підручник / [А. П. Гетьман, Г. В. Анісімова, А. К. Соколова та ін.] ; за ред. А. П. Гетьмана. – Харків : Право, 2021. 552 с
6. Імас Є. В. Екологія спорту: монографія / Є. В. Імас, О. І. Циганенко, С. М. Футорний, О. В. Ярмолюк. Київ. Олімпійська література, 2018. 256 с.
7. Імас Є.В. Гармонізація природокористування як перспективний напрямок реалізації положень концепції сталого розвитку спорту / Є.В. Імас, С.М. Футорний, О.І. Циганенко // Спортивна медицина, фізична терапія та трудотерапія. - 2022 - №1. - С.9-14.
8. Імас Є, Ярмолюк О, Білько Б, Ши Шеньвень. Екологічна освіта в контексті формування сталого розвитку спорту. *Спортивна наука та здоров'я людини*. 2020; 2(4):10-26.
9. Лук'янова О. М. Екологічний менеджмент: Конспект лекцій. – Харків: УкрДУЗТ, 2022. 66 с.
10. Осадча О., Павлова О. Екологічна тріада в спорті. Сучасний погляд. *Спортивна медицина фізична терапія та ерготерапія*. 2021. № 1 (2021). С. 31-34. DOI: [10.32652/spmed.2021.1.31-34](https://doi.org/10.32652/spmed.2021.1.31-34)
11. Стратегії сталого розвитку : навч. посіб. / В. В. Добровольський, Є. М. Безсонов, Г. В. Непеїна, Д. О. Крисінська, Н. А. Сербулова. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 160 с.
12. Чала В.С., Орловська Ю.В., Глущенко А.В. Європейські практики інвестування зеленого будівництва: Підручник Д.: ПДАБА. 2023. 148 с.
13. «Hygiene and Ecology»: student book / V.G.Bardov, S.T.Omelchuk, N.V.Merezhkina [et al.]; ed. by V.G.Bardov. Vinnytsia: Nova Knyha, 2022. 456 p.

7.2. Допоміжна література

1. Бобровський А. Л. Екологічний менеджмент : підручник. Суми : Університетська книга, 2018. 585 с.
2. Добровольський В. В. Системний аналіз якості навколишнього середовища : навч. посіб. / В. В. Добровольський, Є. М. Безсонов. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 164 с.
3. Корольова Н. Перша кафедра спортивної екології в Німеччині. Зроблено для умів (MD) / Н. Корольова, А. Брунс. - Режим доступу: <https://www.dw.com/uk/спорт-і-довкілля-що-вивчають-на-першій-у-німецьчині-кафедрі-екології-спорту/a-54625130>, 2022.
4. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Green Construction» («Зелене будівництво»). Київ: Київський національний університет будівництва і архітектури. 2024, 469 с.
5. Харчування як основна детермінанта здоров'я. Рекомендації щодо здорового харчування дорослих. / [Н.А. Мельник, Л.С. Бабінець] // Нутритивний статус пацієнтів в загальнолікарській практиці. Ч. 1: Загальні питання: Навч. метод. пос. / за редакцією проф. Л.С. Бабінець. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В. 2021. С. 232-241.

7.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

1. <https://mepr.gov.ua/> Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України

2. <http://dei.gov.ua/> Державна екологічна інспекція України
3. <https://www.davr.gov.ua/> Державне агентство водних ресурсів України
4. <http://www.geo.gov.ua/> Державна служба геології та надр України
5. <https://mms.gov.ua/> Міністерство молоді та спорту України
6. <http://ir.librarynmu.com/handle/123456789/4388> «Hygiene and Ecology»: student book / V.G.Bardov, S.T.Omelchuk, N.V.Merezhkina [et al.].
7. <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/> Репозитарій ЧНУ імені Петра Могили
8. URL:<http://www.nbu.gov.ua/> Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: офіційний сайт